

MyData- sääöstarpeet

Datatalouden toimeenpano- ja
seurantaryhmä 15.3.2021

Tuomas Kaivola, LVM

Miten edistää omien tietojen hallintaa viranomaisissa?

- Fokus: viranomaisilla olevan tiedon saaminen liikkeelle
- Tietosuoja-asetuksen 20 artikla ei lähtökohtaisesti sovellu viranomaisiin
- Hallitusohjelmassa omien tietojen hallinta nostettu esille:

Kootaan tietoa eri tavoista turvata paremmin kansalaisten oikeuksia hallinnoida omia tietojaan omadata-periaatteen mukaisesti. Edistetään tavoitetta niin kansallisessa kuin kansainvälisessä sääntelyssä. (s. 114.)

→ myös digiloikka-työssä esillä

Olemassa olevaa sääntelyä

Laki liikenteen palveluista

232 § Henkilön omien tietojen hallinta liikenneasioiden rekisterissä

Liikenne- ja viestintäviraston on mahdollistettava rekisteröidyn omien tietojen hakeminen ja kopioiminen toiseen tietojärjestelmään avoimen rajapinnan välityksellä koneluettavassa muodossa. Tämä ei koske sellaisia salassa pidettäviä tietoja, jotka Liikenne- ja viestintävirasto on saanut rikos- tai sakkorekisteristä eikä valvonta- ja seuraamustietoja.

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä

29 § Tietojen luovuttaminen palvelun avulla

Henkilö, josta on tallennettu tietoja tässä laissa tarkoitettuun rekisteriin tai tietovarantoon, voi palvelussa antaa suostumuksensa rekisterissä tai tietovarannossa olevan tiedon luovuttamiseen viranomaiselle tai muulle taholle sekä peruuttaa antamansa suostumuksen. Tietoja luovutetaan opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun avulla henkilön antaman suostumuksen nojalla teknisen rajapinnan avulla tai muussa sähköisessä muodossa.

Erityissääntelyä, yleissääntelyä vai tulosohjausta?

- Jatketaanko erityissääntelyllä vai tarvitaanko yleissääntelyä?
 - fragmentaatio ja hitaus v. erityispiirteiden huomioiminen
 - tiedonhallintalaki vai julkisuuslaki?
 - tietosuoja-asetuksen kansallinen liikkumavara?
- Edistyisikö tulosohjauksella?
 - viranomaistoiminnan lakisidonnaisuus
 - henkilötietojen suoja turvataan lailla (riittääkö tietosuoja-asetus)

Yleissääntely: paljon huomioon otettavia seikkoja

24 § Tietoaineistojen luovuttaminen teknisen rajapinnan avulla muille kuin viranomaisille

--

Viranomaisen on mahdollistettava teknisten rajapintojen avulla itse tallettamiensa rekisteröityä koskevien julkisten tietojen luovuttaminen muulle kuin toiselle viranomaiselle, jos rekisteröity sitä pyytää. Viranomainen voi luovuttaa itse tallettamia rekisteröityjä koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos rekisteröidyllä itsellään on oikeus saada nämä tiedot eikä luovuttaminen loukkaa kolmannen oikeutta. Viranomaisen on edellä mainituissa tapauksissa mahdollistettava myös tietojen hakeminen ja kopioiminen toiseen järjestelmään. Tekninen rajapinta voidaan avata 22 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä siten kuin mainituissa pykälässä säädetään. Tiedot luovuttavan viranomaisen on tarvittaessa varmistettava, että tietoja saava toimija noudattaa tietojen käsittelyssä tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia.

--

- Tummansininen teksti omaa (perustuu 1. mom.), vaaleansininen kopioitu 1 momentista.
 - o Luovuttaminen kattaa viranomaisen itsensä tallettamat tiedot eli tiedot, jotka viranomainen on saanut rekisteröidyltä suoraan tai jotka on rekisteröidyn puolesta toimitettu suoraan viranomaiselle (esim. tulotiedot työnantajalta ja lainakulut pankeilta). Säännös ei kata tietoja, jotka viranomainen on saanut tietojensaantioikeutensa nojalla muulta taholta, kuten toiselta viranomaiselta (vrt. Traficomien kieltä luovuttaa eteenpäin sakkotietoja). Nämä tiedot rekisteröidyn tulisi pyytää ao. viranomaiselta, joka on parhaassa asemassa arvioimaan näiden tietojen julkisuutta ja siten luovutettavuutta.
 - o Koska luovuttaminen perustuu suostumukseen, ei tarvitse välittää PeV:n tarpeellinen + lueteltu tiedot / välttämät tiedot –doktriinista (toki käyttötarkoitussidonnaisuus + tietojen minimointi).
- ero julkisten tietojen ja salassa pidettävien tietojen välillä.
 - o Julkisten tietojen luovutusta varten tehtävä rajapinta ja ne on rekisteröidyn sitä pyytäessä luovutettava.
 - o Salassa pidettävät tietojen osalta viranomaisella harkintavaltaa sen suhteen, rakentaako rajapinnan (esim. ottaa huomioon tiedon arkaluontoisuuden ja saako varmistettua kohtuullisin toimin asianmukaisen tietoturvan). Säännös ei myöskään kata kaikkia salassa pidettäviä tietoja. Ulkopuolella tiedot, joihin ei pääsyä muutenkaan (julkisuuslaki 11 § tai erityislainsäädäntö). Lisäksi ns. varaventiilinä olisi kieltä luovuttaa tietoja, jotka loukkaavat kolmannen oikeutta. Tämä sen takia, että vastaava on tietosuoja-asetuksessa (nyt tarkoitus laajentaa tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksia, mutta ei vähentää sen antamaa suojaa muille tahoille).
 - Tämä omaksuttu jako on iso poikkeus haluamaamme pääsääntöön. Se lieene kuitenkin välttämätön, jos halutaan yleislain tasoinen säännös. Muutoin pitänee luetella ne salassa pidettävät tietoaineistot yksitellen, jotka halutaan luovuttaa.
- Hakeminen ja kopioiminen tarkoittaa sitä, että rajapinta ei vain lähetä (eli että rekisteröity itse kirjautuu esim. sähköiseen palveluportaaliin, valitsee sieltä lähetettävät tiedot ja painaa lähetä-nappia) tietoja vaan rajapinnan kautta voi myös pyytää tietoja. Tämä on tarpeellista omadataoperaattorien toiminnan mahdollistamiseksi eli rekisteröity voi asioida sen kautta viranomaisen kanssa. Kopioiminen viittaa siihen, että asiakkuus viranomaiseen ei lopu (vrt. tietosuoja-asetuksen 20 artiklan idea) vaan tiedot vain kopioidaan eteenpäin joka omadataoperaattorin tietovarantoon tai omadataoperaattorin välittämänä toiseen järjestelmään. Edellä mainituissa tapauksissa tarkoitta, että tämä tulisi olla ensimmäisen virkkeen tapauksissa aina ja toisen virkkeen tapauksessa silloin kuin tällainen rajapinta on päätetty avata.
- Käytännössä rajapinta edellyttää myös tukea tunnistamiskäytännölle (oikea henkilö, omadata-operaattorilla on valtuutus olla hallintolain mukainen asianhoitaja), mutta kyse on teknisestä toimenpanosta, joten siitä ei säädetäisi laissa.

Mikä laki?

Mitkä tiedot soveltamisalassa?

Mitä tietoja luovutetaan?

Miten ratkaistaan ero julkisten ja salassa pidettävien tietojen välillä?

Luovuttaminen v. tietojen hakeminen

Vastuut – vrt. TSA 20 artikla

Muita ratkaistavia kysymyksiä

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi